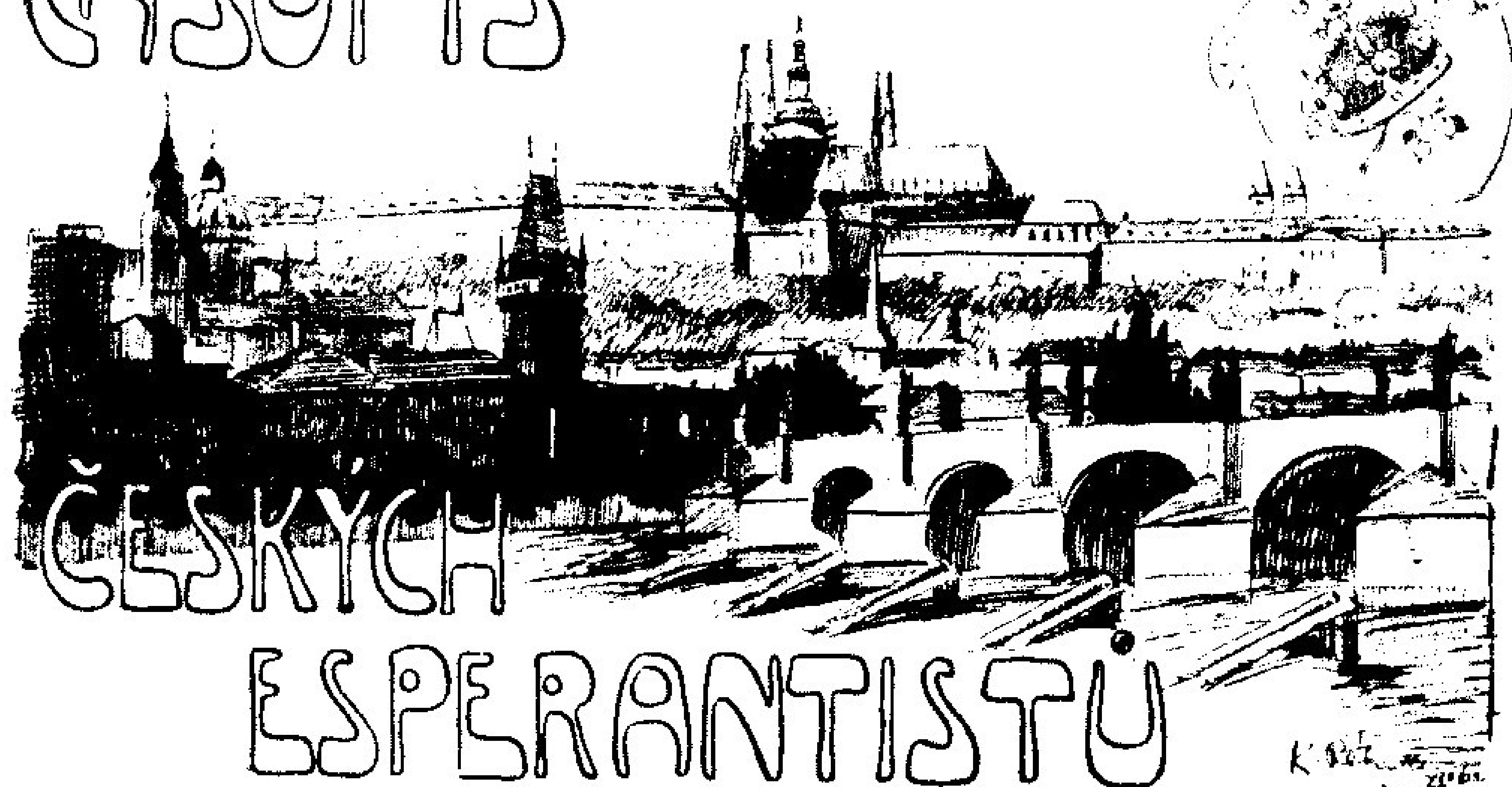

OFICIALA ORGANO DE BOHEMAJ ESPERANTISTOJ KAJ DE CENTRA ASOCIO

BOHEMA UNIO ESPERANTISTA (B. U. E.):

***Praha** (**Klubo**), **Praha** (**Asocio-Ligo**), **Praha** (**Studenta Rondeto**), **PRAHA VIII**, **Plzeň** (**Klubo**), **Plzeň** (**Laborista Klubo**), **Č. Budějovice**, **Hradec Králové**, **Kukleny**, **Praskačka**, **Chrudim**, **Osek u Rokycan**, **Brno**, **Prosek**, **Mladá Boleslav**, **Soběslav**, **Trutnov**. **Minice**, **Liberec**, **Písek**, **Hostomice**, **Jaroměř**, **Pardubice**, **Kralupy**, **Český Brod**.*

Redaktoro: Ed. Kühnl,
PRAHA.

II. 1908.

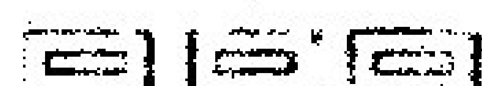
Presejo de K. Pitter, Praha. Bohemujo.

OBSAH — ENHAVO:

1908 LEDEN—JANUARO. II. 1.

OBSAH — ENHAVO.

Redakce „Časopisu Českých Esperantistů“ vydala r. 1908:

„BIBLIOTEKO DE ČASOPIS ČESKÝCH ESPERANTISTŮ“

N-o 1. **Praha, ilustrita gvidlibro por turistoj.** 44 obr. 63 str. — Cena 60 hal.

N-o 2. **Deveno kaj Historio de Esperanto.** Letero pri la deveno de Esperanto. Paroloj de dr. L. L. Zamenhof en la kvar kongresoj esperantistaj. Pri evolucio de Esperanto. Literaturo. Deklaracio pri Esperantismo. Himno esperantista. 31 str. — Cena 60 hal.

N-o 3. **Methoda Kühnlova: Úplná methodická učebnice Esperanta pro školy a samouky,** zpracovaná na základě Zamenhofova „Fundamento de Esperanto“ a schválená zkušební komisí Ústředního Svazu BOHEMA UNIO ESPERANTISTA. II. vydání. Obsah: Gramatika. Konversace. Systematický slovník. Čítanka. Deveno kaj Historio de Esperanto. Klíč Esperanta se slovníkem. — Cena 2 kor.

Neutrální jazyk mezinárodní Esperanto a způsob naučiti se mu bez učitele čtením krátké povídky. (Ĉefeĉ.) 24 str. — Cena 10 hal.

Klíč Esperanta (Ĉefeĉ). 24 str. — Cena 5 hal.

Propagační list, obsahující na 4 stranách přehled rozvoje a mluvnice Esperanta. 4. vyd. — Cena 2 hal.

Jarlibro kaj Oficiala Adresaro de BOHEMA UNIO ESPERANTISTA (pli frue Faukner-Adresaro). Prezo kun enskribo 40 hel.

BOHEMA UNIO ESPERANTISTA.

Svaz Českých Esperantistů, založený všemi stávajícími kluby v Předlitavsku, ustavil se pod názvem „Bohema Unio Esperantista“. Účelem této associace, která řadí se k podobným korporacím cizozemským, jest propagovati pomocný jazyk mezinárodní Esperanto podporováním stávajících a zakládaných spolků, vydáváním knih a brožur, pořádáním výstav, přednášek a kursů, jakož i soustředěním práce esperantských konsulátů pro Čechy. Důležitým činitelem bude Unie v onom světovém kongresu Esperantistů, který bude se konati v zemích našich. Oficielní zprávy Unie jsou uveřejňovány v „Časopise Českých Esperantistů“, který byl zvolen všemi kluby za její orgán.

Ustavením Unie bude propagační činnost též českých Esperantistů postavena na pevný základ pro společnou práci, jsouc jediným střediskem nejen stávajících spolků, ale i těch jednotlivých stoupenců naší myšlénky, kteří, nechtíce zůstati osamocenými, hledají přátel, s nimiž mohli by navázati styky vedoucí k založení nových kroužků.

Informace ochotně sdělí členové ustavujícího výboru pp. Jaroslav Sítko, inženýr v Brně (Rosické nádraží), Gustav Ctibor, Praha-Karlín, 476, Fr. Svačina, odb. učitel v Českých Budějovicích.

ÚPLNÁ METHODICKÁ CVIČEBNICE ESPERANTA PRO SAMOUKY A KURSY.

Se strany jednotlivých přátel Esperanta i mnohých právě se ustavujících kroužků docházejí nás četné dotazy, kterak jest záhodno postupovati při učení se nebo vyučování Esperantu; táží se po methodě, která, vyhovujíc požadavkům jazyka umělého, usnadní práci začátečníka uvyklého vídati učebnice řečí po většině ve svazcích, bez článkování — bez začátku a konce. Chtějíce naznačiti cestu, kterou jest začátečníku třeba nastoupiti, aby dle určitého osvědčeného pravidla dospěl k cíli, vyhradíme místo těmto pokynům podávaným ve formě souvislé methodické učebnice, poskytující dosti látky k dokonalému osvojení si Esperanta. Jsme přesvědčeni, že touto učebnou pomůckou, sestavenou na základě Zamenhofova díla „Fundamento de Esperanto“, zavděčíme se i našim obětavým přátelům, kteří rozhodli se vyučo-

vati Esperantu v kursech a stejně i jednotlivcům a menším kroužkům, které teprve začínají Esperantu soukromě se učiti.

Při posuzování různých method cvičebných třeba klásti hlavní váhu na to, aby postupovalo se v nich od známého k neznámému a nikoliv naopak! Z toho důvodu pak, že na to, co jednomu národu jest samozřejmé z jeho jazyka (na př. jeden člen v angličině, tři v češtině, jeden zápor v němčině, dva v češtině a t. d.), jinému musí býti teprve učebnicí poukázáno, nemožno schváliti a za účelné pokládati „překládání učebnic" (na př. francouzské učebnice Esperanta do ruštiny). Látku třeba z příčiny řečené z p r a c o v a t i a upraviti, jak toho vyžaduje duch jazyka druhého. Stejně záleží při výkladech i na podání látky: rozdělení osnovy, navázání na příbuzné body obou jazyků, poukázání na způsob snazšího zapamatování pravidel a významů, citování vzorných obratů slovních i větních, které učící se teprve v četbě by nalezl, to vše ulehčí značně osvojení si Esperanta.

ÚLOHA I. V Esperantu poznáváme prvky jazyků románských (slovník), germánských (jednoduchou gramatiku po vzoru angličiny) i slovanských (skladbu). Základní kmeny slovníku čerpá Esperanto jak z jazyků živých tak i mrtvých (latiny, řečtiny) přihlížejíc vždy k tomu, aby vhodnou jich volbou zachovalo vždy ráz a povahu mezinárodní; tak setkáváme se se slovy, která nejsou nám novinkou, byť i byla vzata z řečí, jichž neovládáme. Vždyť ani živé jazyky (čeština v řadě neposlední), zvláště řeč obchodníka, žurnalisty, filosofa, atd. bez slov mezinárodních — základu to Esperanta — dnes by se neobešly. Za příklad uvádíme několik slov známých zajisté každému z denního života: abonent, adresa, aparát, autor, automat, absolutní, forma, advokát, lokomotiva, mechanismus, globus, tramway, krise, parodie, parlament, audience, atelier, politický, system, centrální, program, telegraf, doktor, astrologie, idea, antipatie, kongres, idiom, normál, neutrální, absolutní, kapitál, akcie, isolovati, literatura, lokální, fantasie, president, agent, uniforma . . . Kabinetní sekretář presidia precizně informoval redaktora oposičního žurnálu o parlamentní ministerské krisi . . . O těchto slovech a jim podobných, tak zv. m e z i n á r o d n í c h nebude nám třeba zvláště se zmiňovati, neboť každý je snadno do Esperanta přeloží, pokud můžeme „překladem" nazvati pouhé jich opsání při zachování pravopisu fonetického, t. j. piš, jak slyšíš, a čti, jak psáno (krestomatio, sekretario, prezidanto). Bohatost Esperanta nespočívá dále ve velikém množství kmenů, nýbrž ve snadnosti, s jakou možno z nevelikého počtu kmenů, snadno osvojitelných, s k l á d a t i a odvozovati slova nová dle určitých pravidel a to buď pouhým přiřazováním jich nebo použitím předpon a přípon stálého významu. Tato nejdůmyslnější a nejzajímavější

tvorba slov činí Esperanto rovnocenným řeči živé, předstihujíc mnohou dokonce i co do jasnosti a přesnosti významu. Hlavními pravidly pro každého, kdo se učí Esperantu, a to pravidly bez výjimky, jsou: fonetický pravopis a přízvuk na předposlední slabice (jako v polštině): slabika přízvučná se poněkud prodlouží. Vysloví se tudíž: na'ci'a. neŭ'tra'la.

Výjimek Esperanto vůbec nezná.

Abeceda, přijatá z jazyků románských, liší se u porovnání s češtinou nemnoho: a, b, c, ĉ (= č), d, e, f, g, ĝ (= dž), h, ĥ (= ch), i, j, ĵ (= ž), k, l, m, n, o, p, r, s, ŝ (= š), t, u, ŭ (pouze ve složkách aŭ, eŭ, považovaných vždy za jednu slabiku: aŭ-toro, Eŭ-ropo). Obdobně písmena veliká, užívaná na začátku vět, jmen vlastních, jmen zemí a pod. jako v češtině. Všechny zvuky abecedy esperantské možno vyjádřiti abecedou českou: ĉambro (čambro) pokoj, ĝardeno (džardeno) zahrada, ĥoro (choro) sbor, ĵurnalo (žurnalo) denník, ŝraŭbo (šraubo) šroub. Autor Esperanta ve snaze, získati pro svou myšlénku co nejvíce národů, rozhodl se opatřiti k docílení větší srozumitelnosti slov, jak zvukem tak i formou, některá písmena abecedy obráceným háčkem ˆ (l' accent circonflexe), který dává jim stejně jako v češtině význam nový. Příklad: zahrada: něm. Garten, angl. garden, fr. jardin, ital. giardino — v Esperantu ĝardeno (zachována forma (g) prvních i zvuk (dž) druhých). Poznámka: x píše se ks (akso — osa); q = kv (kvitanco — stvrzenka): y není, ale i ve slovech jako system, symetrický píše se i (sistemo, simetria). Slabiky di, ni, ti *ne*vyslovují se jako v češtině ďi, ňi, ťi, ale tak, jako vyslovujeme je ve slovech „cizích": nikotin (ne ňikoťin), diktovati (ne ďiktovati). Nikotino, dikti.

Pokud přízvuku slovního se týče, o němž řečeno, že spočívá na slabice předposlední, nutno připomenouti, že ve slovech složených z **několika** kmenů vyskytne se též přízvuk vedlejší, slabší: *in*ter-na*ci*a, *fa*brik-la*bo*ro. Slova jednoslabičná a jednoslabičné předložky jsou bez přízvuku.

Slova doporučuje se děliti tak, jak byla složena: Esper-ant-ist-o, urb-an-o (měšťan).

Koncovky mluvnické usnadňují tvořiti z jednoho kmene jméno podstatné, přídavné, příslovce nebo sloveso pokud smysl slov utvořených toho dovoluje. Tím zároveň lze poznati již v první hodině učení se Esperanta hlavní části řeči.

Jména podstatná mají v 1. pádě čísla jednotného koncovku **-o** (amiko - přítel, virino - žena, infano - dítě, fino - konec, demando - otázka, arto - umění). Jména měst a osob píší se ve znění původním, bez koncovky: Jan Novák, Václav Šmilovský,

Praha, Lyon, Prostějov. Koncovka -o může se v básních nahraditi odsuvníkem: bela flor' (floro).

Přídavná jména mají v 1. pádě čísla jedn. koncovku -**a** (amika: přátelský, -á, -é; infana: dětský, -á, -é; fina: konečný, -á, -é; demanda: tázavý, -á, -é; arta: umělecký, -á, -é).

Slovesa v neurčitém způsobu mají koncovku -**i** (fini - končiti, demandi - tázati se, sidi - seděti, kanti - zpívati, skribi - psáti, respondi - odpověděti).

Příslovce mají v odvození koncovku -**e** (amike - přátelsky, infane - dětsky; fine - konečně: demande - tázavě; arte - umělecky; skribe - písemně, nove - nově).

Člen jest v Esperantu pouze jeden: **la** a ten stejně jako v angličně „the" jest neměnitelný; není pravidlem členu vždy a všude užívati. V pádě pátém neužívá se ho vůbec a stejně před jmény vlastními. Naopak doporučuje se užíti ho, mluvíme-li o osobě nebo věci známé, určité. Do češtiny překládá se velmi zřídka. V básních možno užíti místo *la* pouhého *l'*, předchází-li mu předložka otevřená: de l' mondo (de la mondo, světa).

Rod jest v Esperantu pouze jeden, přirozený. Učíme-li se cizím jazykům, vidíme, jaké obtíže působí různé rody mluvnické. Na příklad slovo „číslo" jest v češtině rodu středního, ve frančině „le numéro" rodu mužského a v němčině „die Nummer" rodu ženského. Na angličině poznáváme, že není rozdílného rodu gramatického třeba. Z uvedeného zároveň vysvítá, že netřeba se učiti jménům vyjadřujícím pohlaví ženské, které vyznačuje se příponou **-ino**: patr-o: otec, patr-ino: matka (srov. Lehrer, Lehrerin).

Přeložte: granda laboro - veliká práce, telegrafa demando - telegrafický dotaz*), falsa teorio - falešná theorie, perfekta kvalito - dokonalá jakost, bela arto - krásné umění, bona ekzemplo - dobrý příklad, fonetike skribi - foneticky psáti, internacia ekspozicio - mezinárodní výstava, historia urbo - historické město, juna sinjoro - mladý pán, pura akvo - čistá voda, blanka papero - bílý papír, forta mano - silná ruka, praktike instrui - prakticky vyučovati, pošta paketo - poštovní balík, bohema krono - česká koruna, abona bileto - předplatní lístek.

Ve slovníčku esperantském vyhledejte a vypište taková slova, která snadno si zapamatujete a z nich tvořte podobně další věty cvičíce se ve správném užívání koncovek mluvnických.

Překládejte po té z češtiny do Esperanta.

Přiřazováním kmenů můžeme tvořiti **slova** nová, **složená**. Při tom klademe pojem základní na konec.

Ter'o - země, glob'o - koule, terglobo: zeměkoule (mluvnickou koncovku slova prvního zpravidla vypouštíme; pouze žádá-li toho libozvuk, můžeme ji zachovati i ve složenině: akvo - voda,

---

*) Synonima, slova stejného významu, překládají se do Esperanta jedním slovem: ptáti se, otázati se = demandi.

fali - padati, akvofalo: vodopád: propra - vlastní, mano - ruka, propramane: vlastnoručně), fero - železo, vojo - cesta, fervojo: železnice; bela - hezký, sono - zvuk, belsona: libozvučný, -á, -é; vaporo - pára šipo - loď, vaporšipo: parník; mašino - stroj, vapormašino: parní stroj; lerni - učiti se, libro - kniha, lernolibro: učebnice; stacio - stanice, domo - dům, stacidomo: nádraží; vizitkarto: navštívenka; tutmonda: světový; taglibro: denník; jarlibro: ročenka; jak vidno, můžeme stejně použíti i předložek a kmene: sen = bez, senkapa: bezhlavý, -á, é, senvalora: bezcenný, senkolora: bezbarvý, senhara: bezvlasý, holohlavý, sendube: bez pochyby, nepochybně (dubi: pochybovati), antaŭ = před, antaŭĉambro: předsíň, antaŭjuĝo: předsudek (juĝi - souditi), antaŭludo: předehra, inter = mezi, internacia: mezinárodní, interkonsento: dohoda (souhlas mezi . . .). Porovnejme: skribmašino - psací stroj, mašinskribo - strojové písmo; vapormašino - parní stroj, mašinvaporo - strojová pára; labortago - pracovní den, taglaboro - denní práce; jarcento - století, centjaro - stý rok.

Nedoporučuje se užívati složek obsahujících více než dva kořeny, aby libozvučnosti jazyka nebyla zbytečná délka slov na úkor. V případě takovém radno vyjádřiti myšlénku dvěma i více slovy podobně jako v češtině (koberec do předsíně: tapiŝo de antaŭĉambro, nikoliv antaŭĉambrotapiŝo).

Tvoření slov tímto způsobem značně ulehčí ovládání materialu slovníkového, doznávajícího zjednodušení ještě významnějšího používáním as třiceti předpon a přípon (odvozených ze živých řečí), které svým přesně stanoveným významem dodávají jednoduchým základním kořenům smyslu slov zcela nových. Chtějíce zachovati methodický postup, zmiňujeme se v prvním cvičení o takových, které nejvíce upomínají na češtinu.

-an značí obyvatele, stoupence, člena, přívržence (srovnej: měšťan, křesťan, vesničan, seveřan, vegetarian, mohamedán republikán, Angličan): urb'an'o - měšťan, kristano - křesťan, Afrikano - Afričan, Berlinano - Berlíňan, societano - člen spolku, vilaĝano - vesničan, sam' ide' an'o - stoupenec (téže myšlénky)

-ist vyznačuje osobu určitého zaměstnání, řemesla, stavu, (srov. žurnalista, artista, velocipedista, šachista): artisto - umělec, jurnalisto - žurnalista, lingvisto - jazykozpytec, servisto - sluha, maŝinisto - strojník, edukisto - vychovatel, teksisto - tkadlec, pentristo - malíř, komercisto - obchodník, telegrafisto - telegrafista, bakisto - pekař, presisto - tiskař, razisto - holič, skribisto - písař' laboristo - dělník, pordisto - vrátný, muelisto - mlynář, raportisto - zpravodaj, juĝisto - soudce, juvelisto - klenotník, instruisto - učitel, bindisto - knihař, librovendisto - knihkupec, plugisto - oráč, ĝardenisto - zahradník, policisto - strážník, ŝtelisto - zloděj a pod.

-il vyjadřuje nástroj, prostředek, náčiní, jímž se něco provádí (srov. štamp*ilk*a, plat*idl*o, voz*idl*o): flugilo - křídlo, plugilo - pluh, kaptilo - léčka tranĉilo - nůž, kudrilo - jehla, veturilo - vůz, kombilo - hřeben, gladilo - žehlička kalkulilo - počítadlo, ludilo - hračka, tondilo - nůžky, kovrilo - pokrývka, naĝilo - ploutev, logilo - vnadidlo, teksilo - tkalcovský stav, kuracilo - lék, pikilo - bodec, fajfilo - píšťala, fajlilo - pilník, levilo - páka, prenilo - kleště, ŝlosilo - klíč, borilo - nebozez, a j. v.

-ar označuje (jako české *-ář* ve slovech herbář, kalendář, slabikář nebo *-stvo, -ctvo* ve slovech kněžstvo, členstvo, časopisectvo) kolektivnost: soubor, skupinu, množství, sbírku sourodých bytostí: vort'ar'o - slovník, membraro - členstvo, kolonaro - sloupoví, arbaro - les, gazetaro - časopisectvo, ŝtuparo - schody, vagonaro - vlak, brutaro - stádo, ŝiparo - loďstvo, radaro - soukolí, dentaro - chrup, frataro - bratrstvo, nomaro - seznam jmen, homaro - lidstvo, gradaro - stupnice, ŝafaro - stádo ovec, bestaro - zvířena, zvířectvo, kantaro - zpěvník, preĝaro - modlitební kniha, ministraro - ministerstvo, militistaro - vojsko, amikaro - přátelstvo, personaro - personál, muskolaro - svalstvo, nobelaro - šlechta, montaro - horstvo, anĝelaro - andělský kůr, tendaro - tábor (stanů), birdaro - ptactvo a j.

Třeba podotknouti, že nová slova možno tvořiti i použitím více přípon, na př. labori - pracovati, laboristo - dělník, labor'ist'ar'o - dělnictvo; instru'ist'ar'o - učitelstvo, servistaro - služebnictvo, komercistaro - obchodnictvo; urb'an'ar'o - měšťanstvo, kristanaro - křesťanský svět, skrb'il'ar'o - náčiní ku psaní, mont'ar'an'o - horal (viz příklady další v úl. II.).

K nacvičení skupin slov, o nichž jsme se zmínili výše, doporučujeme sbírku as 2000 základních a mezinárodních slov čerpaných ze cvičení dr. Zamenhofa, kterou zašleme s příštím číslem Č. Č. E každému předplatiteli zdarma. (Pokračování.)

DEKLARACIO DE LA ESPERANTAJ GAZETISTOJ.

La subskribintoj, redaktoroj de esperantistaj gazetoj, promesas:

1. Klopodi por atingi en siaj gazetoj kiel eble la plej grandan korekteeon de la lingvo kaj obeadi la regulojn kaj Fundamenton de la Zamenhofa lingvo Esperanto.

2. Eviti ĉiujn farojn aŭ diskutojn, kiuj celadus iel ajn ŝanĝi la Zamenhofan lingvon.

3. Rekomendi nur eldonaĵojn, verkojn, gazetojn, kiuj same obeas la regulojn kaj Fundamenton de la Zamenhofa lingvo, kaj se ili raportos pri aliaj, almenaŭ montri iliajn neakcepteblajn flankojn.

Al tiu ĉi Deklaracio ĝis nun aliĝis la sekvantaj el la nun ekzistantaj gazetoj esperantistaj: Časopis Českých Esperantistů, Amerika Esperantisto, Brazila Esperantisto, Bulgara Esperantisto, Esperanta Ligilo, Esperanto Ĵurnalo, Espero Katolika, Espero Pacifista, Germana Esperantisto, Internacia Scienca Revuo, Juna Esperantisto, Laboro, La Revuo, L'Espérantiste, Lingvo Internacia, Pola Esperantisto, Socia Revuo, Suno Hispana,

Svisa Espero. The American Esperanto Journal. The British Esperantist, Tra la Mondo.

La deklaracio estis akceptita en kongresoj de Boulogne sur Mer (1905), en Genève (1906), en Cambridge (1907).

La pluajn aliĝojn de gazetoj ceteraj kaj nove fondataj akceptas s-o Edm. Privat ĉe American Esperanto-Association, Boulevard Station. Boston. Mass.

Fr. Vejmelka.

MNEMONIKO.

Mnemoniko aŭ mnemoteĥniko (el grekaj vortoj μνήμη = memoro, τέχνη = arto) estas arto, kiu helpas la memoron. Valoro de mnemoniko bazas sur tio, ke oni povas kun ĝia helpo senpene memorfiksi datojn el historio, ciferojn, kiuj rilatas geografion, matematikon, fizikon k. t. p. Kion la natura memoro tenas senkonscie kaj senarbitre, tion tenas la artefarita konscie kaj arbitre.

Kiel eltrovinto de mnemoniko estas konsiderata Simonides el Keos (kiu mortis en jaro 468. a. K.). Pri tiu ni legas en Cicero interesan famon: Kiam Skopas en Kranon (en Tesalio) aranĝis je honoro de konata luktisto festenon, ĉeestis ankaŭ Simonides, kiu deklamis dum la manĝado kelkajn el siaj poemoj. Tuj post la deklamo li estis elvokita eksteren de du junuloj kaj apenaŭ li eliris, defalis la plafono, kiu superŝutis Skopason kun liaj gastoj. Oni poste trovis la kadavrojn tiel kripligitajn, ke oni neniel povis rekoni la personojn. Sed Simonides estis memorfiksinta lokojn, kie ili sidis kaj tiamaniere li povis montri ĉiun partopreninton de la festeno. Kaj tiel li ekkonis, ke nenio tiom helpas la memoron, kiom la memorfikso de difinaj lokoj al kiuj oni ligas per fantazio tion, kion ni ne volas forgesi. Tia estis ankaŭ lia sistemo. Verkante aŭ lernante iun paroladon, li prezentis al si ŝipon, urbon, domon kun loĝejoj aŭ simile, en kiuj li imagis difinajn partojn kaj pecojn de sia parolado, kunigitajn laŭ ilia interna ideo kun la aranĝo de loko kaj objektoj tie troviĝantaj.

Ankaŭ ĉe Romanoj ni trovas aludojn pri mnemoniko, ĉe Cicero kaj Kvintiliano. Tre uzata ĝi estis en la mezepoko.

La unua, kiu verkis traktaton pri mnemoniko (en lingvo latina) estis instruita franciskano Roger Bacon (en XII. jarcento). La manuskripton oni konservas en universitata biblioteko de Oxford. Li estis juĝata — sorĉisto.

Poste okupis sin pri mnemoniko Raimund Lullus, kiu konstruis versojn kun simbola enhavo, Petro Ravena, Perugius el Perugia kaj Konrado Celtes (* 1459). Specialan meriton pri mnemoniko havas Lambert Schenkel (* 1547), kiu travojaĝis Germanujon,

Belgujon kaj Francujon, mirigante per sia „supernatura memoro". Schenkel enkondukis la „substituan sistemon", pri kiu ni parolos sube. Ankaŭ konata Giordano Bruno estis mnemonikisto.

Plej multe da verkoj pri la nomata arto eliris en XVI. jarcento. Ni citas ĉi tie sole kelkajn nomojn: Marafioti (1605), J. H. Alstedius (1588—1638), Garzoni (1610), F. M. Ravelin (1615), Morhof (1639—1691), filosofo Leibnitz (1646—1716), Mink el Wenusheim J. J. Winkelmann 1648) k. t. p. Grandegan meriton pri modernigo de la substitua sistemo gajnis Dano Karolo Otto, nomata „Reventlov" (1817—1873). Li perfektigis sistemon de Schenkel, kreinte kaj enkondukinte vicon da fikse difinitaj vortoj — „stereotipoj".

En unua tempo plej konataj estas verkoj de jenaj mnemonikistoj: Dr. Hermann Kothe („Katechismus der Gedächtniskunst oder Mnemotechnik" 1852 kaj „Lehrbuch der Mnemotechnik"), pastro Moigno („Manuel de Mnémotechnic" 1879) kaj fine Hugo Weber-Rumpe („Mnemonische Unterrichtsbriefe" kaj „Mnemonisches Zahlwörterbuch" 1882) Poehlmann havas propran sistemon. Ĉe ni en Bohemujo okupas sin pri mnemoniko precipe G. Willmann kaj Julius Kessler.

Substitua sistemo, pri kiu ni parolis, konsistas en tio, ke ni substituas nombrojn per konsonantoj kaj male. Ĝi estas „alfabeto" de la mnemoteĥniko, enkondukita de Schenkel.

Por Esperanto ni proponas jenan substituon: anstataŭ 1 ni metos t aŭ d kaj male, anstataŭ 2 — n, 3 — m, c, ĉ, 4 — r, 5 s — ŝ, 6 — b, p, 7 — v, f, 8 — h, ĥ, j, ĵ, 9 — k, g, ĝ, 0 — z, l. Ĉi tion mem ni povas memori jam per helpo de mnemoniko: 1 (unuo) estas simila al t (d sonas simile kiel t); 2 (duo) ni povas skribi per du linioj similaj al n; 3 (trio) simile kiel ĉe 2, c (ĉ) estas simila al turnita duono de 3; 4 (kvaro) skribita aŭ elparolita enhavas konsonanton r preskaŭ en ĉiuj lingvoj (boheme čtyři, itale quatro, france quatre, angle four, dane fire, gote fidur, litove keturi, latine quatuor, greke τέσσαρα, germane vier, esperante kvar); 5 (kvino) rapide skribita similas al s; 6 (seso) estas tre simila al b, p sonsimilas al b; 7 (sepo) esta turnita granda ꟻ. kons. v sonas simile kiel f; 8 (oko) similas al skribita germana „𝔥", ni do anstataŭas ĝin per h (ĥ) kaj j (ĵ), kiu estas ĝia malsupra duono; 9 (naŭo) estas plej simila al g (ĝ), ĉi tien apartenas ankaŭ k, parenca al g; 0 (nulo) estas lasta cifero, ĝi estas do substituata per lasta konsonanto z (en franca lingvo nulo estas nomata zéro); ankaŭ l estas nulo, ĉar ĝia rondforma supra duono similas al la nulo.

Jen ekzemplo, kiel ni uzas tiun ĉi sistemon praktike: Ni volas memorfiksi daton, kiam naskiĝis nia majstro Dr. Zamenhof (* 1859). Al ni sufiĉas kompreneble scii 59. Ni vidas, ke 5 = s (ŝ),

9 = k (g, ĝ). Inter la konsonantojn ni enmetas kiun ajn vokalon, per ke ni ricevu vorton p e r l a s e n c o facile kunigeblan kun la signifo de vorto Zamenhof. Do, ni povas formi vortojn: seĝo, saĝa, sekalo, sekso, sekci, sekvi, sieĝi, signi, aŭskulti, signifi, skatolo, skribi, skui, sukceso, sukero kaj aliajn kun devenajoj. Unua kaj dua konsonantoj de ĉiuj ĉi vortoj esprimas nombron 59. Ni do povas kunligi: Zamenhof s u k c e s i s solvi la gravan problemon, aŭ Zamenhof s k u o s la mondon.

Amerikon trovis Kolumbus el Genua en jaro 1492: Amerikon *t*rovis *Gen*uano (t 1, r 4, g 9, n 2). Vortojn unusilabajn: kaj, kiel, al, de, ĉi, li, k. t. p. ni ne atentas.

529 estis Cyrus militkaptita de Tomiris (reĝino de Amazoninoj) kaj senkapigita; ŝi ĵetis lian kapon en sangoplenan sakon, dirante: „Per *sang*o satigu vin."

323 mortis Aleksandro Granda (*mon*u*m*ento).

98 naskiĝis *Ka*j*us Julius Cezar.

1520 mortis itala pentristo Rafaelo *San*z*io el Urbino.

1564 oni malkovris *Sib*e*r*ion.

1646 naskiĝis Leibnitz: *prob*lemo de la diferenca kalkulmetodo solvita.

1716 Leibnitz mortis: li ĉesis *deb*ati kun Newton.

1643 elpensita *bar*o*m*etro.

1749 eltrovis Franklin fulmoforigilon: li *reg*is fulmon.

Ni povas facile memori la krucajn militirojn. Ili estis sep. La unuan ni substituu per la vorto *krad*o (kr estas la komencaj literoj de la vorto direktanta „krucmilitoj", *d* signifas 1 — la unuan), la duan per vorto *kron*o (n — 2), trian — kruco (c — 3), kvaran — kruro (r — 4), kvinan — Kristo (s — 5), sesan — krabo (b — 6), sepan — kravato (v — 7). Kaj nun ni memoru jenajn tezojn: I. krado: *lig*ita *b*irdo — al *kaĝ*o (1096—1099); II. krono: trovis — reĝo (1147—1149); III. kruco: dejetis granda — kanajlo (1189—1192); IV. kruro: nelonga — larĝa (1202 - 1204); V. Kristo: nin helpos — nokte (1228—1229); VI. krabo: norde hejmon — serĉas (1248—1254); VII. kravato: nova eleganta (1270).

Kaj nun povas ĉiu leganto, kiu iom atente tralegis nian artikolon, facile destini, kiu tago semajna apartenas al iu dato aŭ alie dirite: parkere scii la kalendaron. Li devos sole memoreni kelkajn ciferojn: por januaro 2 (*n*ovjaro), februaro 5 (*s*altu, oni dancas multe en tiu ĉi monato), marto 5 (*s*uno - ekvinokcio), aprilo 1 (*d*iabla vetero), majo 3 (*m*onato de a*m*o), junio 6 (2-an junion 1887 eliris fama *b*roŝureto de Dr. Esperanto), julio 1 (*t*ondro), aŭgusto 4 (*r*ikolto), septembro 0 (*l*ibertempo †, *l*ernejo *), oktobro 2 (*n*imrodoj), novembro 5 (*s*anktuloj - festo), decembro 0 (*Z*amenhof naskiĝis 15. XII. 1859).

Memoru, ke al jaro 1908 apertenas 1 (al 1909 — 2, 1910 — 3). Nun ni povas montri laŭ ekzemplo la metodon kalkulan: „Kiu tago estos la 16-a de majo 1908?“ Sumiginte nombrojn, kiuj diras la tagon (16), monaton (3) kaj respondan al jaro 1908 (1), dividu la sumon (20) per s e p (sep tagoj de semajno) kaj atentu la restajon 6. Do. al nomita dato respondas sabato, la sesa tago. N u n-jare (superjaro!) e n j a n u a r o k a j f e b r u a r o n i d e v a s d e p r e n i unu tagon!

Ekz.: 13. februaro 1908.

13 + 5 + 1 = 19: 19 : 7 = 2, restas 5. Sekve estus vendredo, sed ĉar la 1908 estas superjaro, ni devas d e p r e n i 1 kaj ni trovas, ke la aludita tago estas jaŭdo (la kvara).

Pri aliaj praktikaj kaj amuzaj aplikoj de la mnemoniko ni parolos alian fojon. Ni ne bezonas atentigi, ke la uzado praktika dependas de la individua kapableco, kaj ke nia artikolo montras sole vojon, kiun oni devas sekvi.

KRONIKO NACIA.

Praha.*) Dne 9. prosince slavil „Klub Esperantistů v Praze“ p ě t i l e t é j u b i l e u m své činnosti: Z nepatrných začátků vyšinul se na přední místo mezi stávajícími spolky Esperantistů, pracuje svědomitě na propagování naší myšlénky, která, vzdor nedůvěřivosti mnohých, pronikla již téměř všude do české veřejnosti. Ačkoliv před pěti léty (a namnoze i nyní) nepříznivě hleděla žurnalistika na ideu pomocného jazyka mezinárodního, přece podařilo se klubu získati již zájem pro Esperanto ve významných kruzích; zmiňujeme se o výboru českého oddělení rakouské výstavy v Londýně, od něhož dostalo se klubu čestného uznání za vykonané platné služby. Pořádáním přednášek, kursů a pravidelných týdenních schůzí, při nichž pěstován též prakticky rozhovor esperantský, jakož i doplňováním knihovny, která čítá již na 300 děl (15 časopisů), staral se výbor všemožně, aby poskytnuta byla členstvu příležitost k osvojení si dokonalé znalosti Esperanta. Pro členy venkovské byla zřízena okružní čítárna obsahující 10 časopisů. Klub obrátil svou pozornost též na český venkov, kde založil odbory (kromě dámského odboru v Praze) v Plzni, na Proseku a v Č. Budějovicích. Tyto, majíce již značný počet členů, staly se důležitým činitelem v další propagaci. — Na mimořádné valné

*) Tato část, větším dílem vysázená již pro poslední číslo minulého ročníku, musela býti pro nedostatek místa odložena. Z téhož důvodu můžeme přinésti nové zprávy o hnutí esperantském v c i z i n ě až v č. 2.

hromadě „Klubu Esperantistů v Praze“ (20. XI.) konány doplňovací volby členů výboru. Předsedou zvolen p. Gustav Ctibor, ve výboru zasedají pp. J. Hradil (místopř.), O. Davídek (jednatel), V. Čánský (pokladník), B. Kamenář (knihovník), F. Kühnl (zapisovatel), C. Nebuška (archivář) a E. Kühnl (revuista). Adresa klubu pouze: S-o Davídek, jednatel, Praha I. 342. Zástupci klubu v Unii Českých Esperantistů jmenováni pp. O. Davídek a E. Kühnl. — Kurs Esperanta pořádaný klubem každoročně v místnostech školy „u nejsv. Trojice“ v Praze (Vladislavova ul.) byl zahájen v sobotu 18. ledna za účasti více než dvou set osob. Vzhledem k tak velikému zájmu rozhodlo se pořadatelstvo utvořiti dva souběžné kursy, a to od 6—7 a od 7—8 hod. večer. Účastníkům těchto bezplatných kursů dostane se zdarma mluvnice a slovníčku. Vyučuje p. Ot. Davídek, jednatel pražského klubu.

Klub „Moravská beseda“ v Praze vyučuje své členstvo Esperantu vždy v sobotu od 8—9 hod. ve spolkové místnosti „U zlaté váhy“ v ul. Karoliny Světlé. (Dle „Nár. Obzoru“.) — Rovněž „Československá Obchodnická Beseda“ (Jerusalémská ul.) otevřela letošním rokem nový kurs, vedený p. V. Rieglem. — Dámský odbor klubu Esperantistů v Praze utrpěl nenahraditelnou ztrátu zesnutím své zakladatelky, paní Josefy Náprstkové, první to organisatorky hnutí esperantského mezi českými ženami. Její světlá památka nevymizí z paměti těch, kdož měli příležitost poznati neúnavnou práci ženy vlastností tak vzácných, před níž s úctou musíme se skláněti. — Dne 28. prosince přednášel v restauraci „Merkuru“ p. J. Krumpholc, učitel z Bystřice p. H. o mezinárodních kongresech a Esperantu; přednášku tu pořádal „První dámský odbor Esperantistů v Praze“. — Dle zpráv některých časopisů pražských pozdravil účastníky kongresu „Volné Myšlénky“ v Praze Esperantem pan St. Kamarýt. — Koncem minulého roku přednášel v Praze o „umělém jazyce“ univ. docent dr. Smetánka a o „pacifismu a škole“ H. Alferi.

V **Táboře** ustavuje se odbor pražského klubu Esperantistů. Přihlášky členů přijímá p. Rud. Ez. Cikhart, učitel, Klokotská ul 103. — V **Benešově** u Prahy vyučuje Esperantu v kursu p. Fr. Vejmelka. — **Plzeň**. Nový kurs, vedený p. Balíkem, byl pořádán od 15. X. do 8 XII., kdy zakončen byl humoristickým večírkem v sále „Řemeslnické Besedy“. — Spolek křesťanských jinochů v Plzni otevřel pro své členy kurs Esperanta, řízený kazatelem p. Hochmannem; návštěvníkům kursů jsou v každé hodině rozdávány vhodné cvičebné texty. — Vysvědčení o dokonalé znalosti Esperanta „Atesto pri Kapableco“ bylo těchto dnů uděleno sl. Emilii Lehnertové v Plzni, která s úspěchem vykonala zkoušku u „Société Française pour la Propagation de l'Esperanto“. (Sinceran gratulon!) — **Č. Budějovice.** Neúnavná činnost předního propagatora Esperanta v jižních Čechách, učitele p. Fr. Svačiny, jeví se hlavně v přečetných zprávách o hnutí esperantském, uveřejňovaných

v „Jihočeských Listech“ a v „Budivoji“. — Nové kursy byly jím zahájeny dne 26. října (klubovní) a počátkem listopadu (na dívčí průmyslové škole: 30 žáků). Posluchače Českoslov. Obchodní Akademie a středních škol vyučuje p. Karel Šafář. stud gymn.— Velmi zajímavé oznámení, snad první toho druhu u n á s, čteme ve výše jmenovaných časopisech 14. a 13. září: Škola moderních jazyků Joži Procházkové, státně zkoušené učitelky řečí, Č. Budějovice. Dlouhá tř.' 28., E s p e r a n t o, angličina, francouzština, němčina, čeština. Gramatika, konversace, literatura, korespondence . . . — **Osek u Rokycan.** Horlivý stoupenec naší myšlénky p. Em. Batěk, říd. učitel v. v., zahájil po prázdninách pravidelný kurs Esperanta. Dne 16. listopadu pořádal četně navštívenou přednášku v Rokycanech „o kongresu v Cambridge a pokroku Esperanta.“ Doufáme, že přednáška dá podnět k založení nového kroužku v Rokycanech. — **Kukleny** u Hradce Král. Klub Esperantistů obrátil k sobě pozornost význanmou přednáškou slovutného cestovatele českého St. Vráze „Episody z mých 20letých cest světem“, kterou pořádal dne 19. ledna t. r. Přednáška, provázená řadou světelný h obrazů, byla přijata nesčetným posluchačstvem co nejvděčněji. Klubu Esperantistů náleží čest, že připravil Kuklenám takový večer, jakých bývá pomálu. — V **Praskačce** u Hradce Král. založen přítelem naší myšlénky p. Jeřábkem kroužek (17. I.), v němž učí se Esperantu přes 20 posluchačů. Druhý kurs pořádá pro žáky místní školy. Zajímavou jest zpráva, že v místním kostele byla zpívána esperantská „Hymna“ Dombrowského a „Otče náš“ („Patro nia“). V **Hradci Král.** čile propaguje Esperanto kroužek přátel, kteří pořádají v týdenních schůzích přednášky a rozhovory. Informace podá předseda pan R. Faukner, Velké nám. 36. - **Jičín.** Koncem loňského roku (6 X.) přednášel o Esperantu v sále radnice jičínské učitel p. J. F. Khun, autor známého díla „Majstro Jan Hus“. Přednáška, jíž bylo přítomno asi 160 posluchačů, dala podnět ku zahájení kursu, který navštěvuje již více než 50 žáků. Jest nepochybno, že v nejbližší době bude založen v Jičíně nový spolek Esperantistů. — **Král. Dvůr. n. L.** Rozšíření Esperanta v Kr. Dvoře a okolí podporuje všemožně místní spolek Esperantistů, který již zahájil za velmi značného počtu návštěvníků kurs, řízený p. L. Petterou jun. Výstavka esp. literatury ve výkladní skříni fy. Veselý vzbudila zasloužený zájem P. Jar. Štěnička a L. Pettera pracují na sestavení okružní výstavky a stanovách, které budou v nejbližší době zadány. — V **Pardubicích** zakládá se kroužek Esperantistů. Bližší sdělí p. Kunc, knihkupec. — **Mladá Boleslav.** Místopředseda pražského klubu Esperantistů p. Hradil s chotí a red. Č. E. navštívili 12. ledna t. r. kroužek přátel naší myšlénky v Mladé Boleslavi, kde uspořádali rozpravu o Esperantu. Kurs, zahájený p. J. Mouchou, slibuje získati i zájem o založení klubu. — **Brno.** Veřejnou přednáškou o Esperantu byl zahájen dne 1. října kurs v místnostech obchodní školy prof. Získala, úspěšně vedený p. Dom Konečným, jednatelem klubu českých Esperantistů. Kurs pořádaný dvakrát týdně, potrval tři měsíce V nové místnosti spolkové (restaurace „u Jonáků“, Rudolfova tř.) uspořádal klub četně navštívený přátelský večer dne 15. prosince 1907, na němž promluvil o kongresu v Cambridgi rev. pan Kroupa. — **Olomouc.** Za vedení prof. Fierlingera ustavuje se zde kroužek, jehož členové navštěvují pilně kurs prof. Fierlingerem pořádaný. Roku minulého (14. XI.) přednášel v místnosti Národního domu prof. Frídrich z Prostějova o pokroku Esperanta. — **Prostějov.** Péčí

pánů Fridricha, Lužy, Ošťádala, Ulmanna a Vymlátila byla uspořádána kroužkem esperantským propagační výstavka dne 5. a 6. října minulého roku v sále Národní kavárny. Vedle literatury esperantské byla vysťavena též korespondence členů kroužku, obchodní tiskopisy esperantské a zajímavá sbírka cizích novin národních (arménských, hebrejských, japonských a pod.). Výstava byla navštívena as 150 osobami, které súčastnily se též přednášky p. Krumpholce: O Esperantu a třetím sjezdu v Cambridgi. Výstavka, přednáška a četné zprávy v místních časopisech vzbudily veliký zájem o naši myšlénku v Prostějově i okolí. — Kurs na zemské reálce (povolený ředitelstvím) navštěvuje přes 50 posluchačů; městská rada propůjčila školní místnost k pořádání kursů veřejných: v obou vyučuje prof. R. Fridrich. Týž vede vyšší kurs pro pokročilé, v němž pěstuje se hlavně rozhovor esperantský. — Ve spolku katolických tovaryšů vyučuje členstvo ve zvláštním kursu p. P. Koňařík. — Rovněž i v jiných městech moravských byly ustaveny kroužky, v nichž vyučuje se Esperantu: v **Jevíčku** (pp. učitel Grňa a prof. Kolkop), v **Tišnově** (p. Teplý, učitel), ve **Veselí** (p. dr. Neumann).

Přípravný výbor **Unie Českých Esperantistů** zaslal pořadatelům přednášek v Jičíně, Prostějově, Plzni, Mladé Boleslavi, Kuklenách a v Král. Dvoře okružní výstavku tiskopisů esperantských a značnější počet propagačních listů vydaných redakcí Č. Č. E. Další přihlášky o výstavku buďtež zasílány jednateli p. G. Ctiborovi (Praha-Karlín 476) nebo pokladníku p. Fr. Svačinovi (Č. Budějovice, Jirovcova ul. 38).

Gazetaro. Jihočeské Listy (Č. Budějovice, 30. XI., 7. XII. 07): Mezinárodní jazyky (Dokončení). Fr. Sv. 3. II.: O původu ženy. Indická legenda z Esperanta přel. Fr. Sv. — (28. XII 1907): Naděje v Messiáše. Z esp. časopisu Tra la Mondo přel. Fr Sv. — Budivoj (21. I.): Esperanto v Rusku, Belgii a Německu. Dle Č. Č. E. sdílí Fr Sv. (7. II.): Zpráva o valné hromadě klubu Esperantistů v Č Budějovicích. — Ratibor, semajna gazeto eliranta en Hradec Králové, malfermis rubrikon pri movado esperanta. Niaj nordorientaj kluboj havas nun bonan okazon por publikigo de siaj sciigoj. La lasta numero (1. II.) enhavas raporton pri la ĝenerala kunveno de klubo en Kukleny, al kies prezidanto, s-o J. Jelínek, oni sendu ĉiujn notojn por la rubriko. Ni deziras multajn legantojn al interesaj artikoloj de nia estimata samideano. — Alia konstanta rubriko aperis en la organo de kristana societo de junuloj en Bohemujo: Mladý Křesťan, redaktata de s-o V. Ničke. La unua numero enhavis artikolon pri la deveno de Esperanto (laŭ Č. Č. E.) — Žďár (Rokycany, 4. I.): Esperanto v Rokycanech. Napsal Em Batěk. — Snaha (Prostějov, 4 I.): Esperanto a obchodnictvo. — Rovnost (Brno, 28. XI. 1907): Esperanto. Napsal Fr. Chvatík. — Besedy Lidu (Praha, číslo 7, leden 1908): Rozvoj časopisů esperantských v r. 1907 (s vyobrazením dle Č. Č. E.). — Český Lid (Praha, č. 2. 1908): Tutmondaj fajrokutimoj. Bibliografia recenzo de la unua folklora verko esperanta, aperinta sub tiu ĉi titolo la pasintan jaron, favore akceptas la libron kaj simpatie juĝas pri Esperanto. — Mládí (Praha, 15. XII. 1907): Esperanto. Daŭrigo de artikolo aludita en nia lasta numero. Tre multaj gazetoj enhavis gravajn sciigojn pri la fondo de nia centra asocio: Bohema Unio Esperantista. — Kelkaj alportis longajn notojn pri

la kvinjara datreveno de fondo de Esperantista Klubo en Praha kaj pri la malfermo de ĝiaj publikaj kursoj esperantaj, vizitataj de pli ol du cent lernantoj. — Esperantista Klubo en Kukleny enmetis en la lokajn jurnalojn bonajn sciigojn pri la parolado de la fama esploristo bohema E. St. Vráz, de ĝi arangita. — Přehled Revuí (Revuo de Revuoj) alportis en januara numero longan artikolon pri la enhavo de nia gazeto (n-oj 1—5, jaro I-a).

BIBLIOGRAFIO.

Novaj gazetoj esperantaj:

L' Etoile Espérantiste (propagande, enseignement, actualité, littérature). Monata gazeto. Comité de Direction: P. Aliamet, L. Carlos, A. Fréchas, P. Fruictier. Redakcio kaj administracio: Paris, 3, rue Sophie-Germain (16 pĝ. 25 × 32). Jara abonpago 2 Fr. (en Francujo Fr. 1·25.)

Stelo Kataluna, monata revuo por scienco, arto kaj esperanta movado. Direktoro: Joano Llansana. Adreso: Rambla S. Isidro 30; Igualado-Barcelona (16 pĝ. 19 × 28). Abonpago 3 Fr. (en Hispanujo 2·50 pesetoj.)

Tutmonda Espero. Monata organo de kataluna esperantistaro. Red. E. Xalabarder. Adr. Barcelona, Paradis, 12, pral. (16 pĝ. 17 × 25.) Abonpago 3 Fr.

Alĝeria Informilo. Semajna anoncfolio por Alĝerio, skribita france kaj esperante. Adreso: Alger, rue d' Isly. Unu numero 10 ctm.

Pola Esperantisto. Monata organo de polaj esperantistaj societoj, direktata de redakcia komitato. Adreso: Warszawa, Marsałkowska 143. (adm. Warszawa, Hoża 40, m. 8.) Jara abonpago 5 Fr. (20 pĝ. 18 × 24.) Literatura aldono.

Tiu ĉi belstile redaktata revuo transiras en Rusujon el Lwów, kie ĝi eliradis sub la sama titolo dum unu kaj duono de jaro. En la redakcio ni trovas la plej konatajn Esperantistojn: Dr. Leon Zamenhof (frato de nia Majstro), dr. Bein (Kabe), Belmont, Grabowski, Brzostowski, Schels, Zakrzewski.

Dr. Vallienne: Kastelo de Prelongo. Romano originale verkita. 1907. Paris, Hachette & Comp. (515 pĝ. 12 × 19.) Prezo 4 Fr.

Al aŭtoro de tiu ĉi originala verko ni kore gratulas! Post traduko de Eneido, kiun li eldonis antaŭ nelonga tempo, li altiras atenton de nia esperanta publiko per nova, speciale rimarkinda laboro, per originala romano. Esperanto danku verkistojn tiel laboremajn kies libroj estas por ĝia literaturo gravaj atestantoj de ĝia perfekteco. Enhavo de la romano estas ne malpli ŝatinda: kiu ĝin eklegis, tiu certe finlegos ĝin je unu fojo ĝis la lasta paĝo.

Schiller: La nevo kiel onklo. Komedio en tri aktoj. Tradukis Ch. Stewart, M A. (Cantab.) 1907. Paris. Hachette & Cie. (53 pĝ. 12 × 19.) Prezo 75 etm.

L. E. Meier: Esperantista Kantaro. Kolekto unua. 1907. Berlin. Hans Th. Hoffmann, Steglitzerstr. 44. (80 pĝ.10 × 15.) Prezo 1 M.

La tradukinto de Wilhelm Tell, unu el plej malnovaj Esperantistoj, kolektis la konatajn kantojn germanajn, kiujn li tradukis en Esperanton laŭ la versmetroj de la originaloj kun speciala konsidero de la melodioj. Pro tio oni plezure legos la harmoniajn tekstojn, kiuj vivigas la animon.

Esperantista Poŝkalendaro 1908. Berlin, Esperanto-Verlag: Möller & Borel. (54 + 98 pĝ. 11 × 16.) Prezo 80 pf.

La praktika notlibreto, kies aperon ni anoncis jam la pasintan jaron, enhavas du partojn: en la unua estas la dataro laŭ la nova kaj malnova stiloj, en la dua oni trovas utilajn sciigojn por Esperantistoj: Tabelojn de naciaj monsistemoj, Nomaron de konsulejoj kaj societoj esperantaj. Projektojn de lingvo internacia. Deklaracion pri Esperantismo k. t. p. Ĝi estu „vade mecum" de ĉiu samideano!

Konversacia Kalendaro por superjaro 1908. redaktita de Karl Steier. Berlin W. Eldonejo Th. Hoffmann. (115 pĝ. 12 × 19.) Prezo 1 M.

La kalendaro, fiksita sur dika kartono, enhavas krom parto kalendara sufiĉe plenan gramatikon kun frazaro esperanta-germana kaj bone tradukitajn proverbojn. Utila estas la listo de niaj gazetoj esperantaj, kiu mankas nunjare en la kalendaro de Borel.

Almanako Esperanta, eldonita de „Espero Katalunà" 1908. Barcelon . 12 Paradis. Prezo 50 etm.

Malkara, bona propagandilo; fiksita sur la muro ĝi servas bone kiel kalendaro kaj ankaŭ kiel atentigilo pri Esperanto, donante tiel okazon por ĝin aludi.

INFORMEJO KAJ ADRESARO DE NIA GAZETO.

La konata Jarlibro de Hachette ne enhavos plu adresojn de personoj, sed sole nomaron de konsuloj, societoj kaj gazetoj esperantistaj. Por keniaj legantoj povu malgraŭ tio ankaŭ nun mem elekti korespondantojn en fremdlando ni publikigos **senpage** en ĉiu numero sub tiu ĉi titolo adresojn, ricevotajn de fremdaj samideanoj, kiuj bonvolu sendi al nia redakcio ilustritan karton kun klare skribita nomo kaj kun sciigo pri kio ili deziras informojn. Tiel, ni esperas, ni sukcesos kolekti adresojn de bonvolaj, respondemaj amikoj, kiuj ne lasos korespondajon al ili adresotan senresponde kaj kiuj plezure uzos tiun ĉi okazon por serĉi en bohemaj landoj novajn rilatojn.

Ĉiun adreson ni represos sole unufoje, kun orda numero kaj rimarkoj (ekz. dez. = deziras, il. k. = ilustrita karto, sole let. = interŝanĝas sole leterojn, k. t. p.).

*1. S-o R. Sasaki. 2216 Minami Otomaĉi, *Yokohama,* Japan (il. k., let.) *2. S-o Isao C. Saito, 120. Nishitobe, *Yokohama,* Japan (il. k., kolektas presajojn esp., donas adresojn de japanaj korespondantoj). *3. S-o P. P. Jewnps, prezidanto de Esperantista klubo en *Brisbane.* George Street, Queensland. Aŭstralio (il. k.). *4. F-ino Lucie Weber. *Neuchâtel,* Ecluse 16. Svisujo (il. k.). *5. S-o Richard Humphrey, *Milton,* New Zealand (il. k.). *6. S-o Enric Ribera, *Barcelona,* C. Raurich. 6. Hispanujo (il.k.). *7. S-o Ed. Lau *Sorèze,* Francujo (Tarn) (il. k.). *8. S-o Wilfred Chitty. Mildura, Park ave *Dover,* Anglujo (il. k.). *9. S-o John A. Ramstead. *Idaho Springs,* bolo. U. S. A. (Ameriko) [il. k.[. *10. S-o Dr. Manuel Mas. apotekisto. *Santurce,* Hispanujo (il. k.). *11 S-o Kristo G. Trikjakin. *Tirnovo,* ul „Gurko" 429. Bulgarujo (il. k.). *12 S-o J. van Hoorn, *Wygmael,* Belgujo (il. k.). *13. S-o E. K. Skinnes. *London.* Kent. St. Mary Bray. Anglujo (dez. aĉeti grandan nombron da birdaj ovoj por kolektoj). *14. S-o Mildred Hurness, *Norwich,* Norfolk. 136. Queen's Rd. Anglujo (il. k.). *15. S-ino Dr. Clara L. Todson, sekr. de Grupo esper. *Elgin,* 23. the Sparling. Ill. U. S. A. Ameriko (il. k.). *16. S-o Dr. Walter H. Fox, *Chicago,* 92. State street. U. S. A. Ameriko (il. k.). *17. S-o J. Gonder, *Sliema,* 14. Victoria Junction. Malto (il. k.). *18. S-o N. Naumenko. *Soumy,* Lebedinskaja ul. Dom Pogorjelskoj. Ruslando, gub. Kharkov (13-jara serĉas junajn korespondantojn por si kaj por siaj amikojn). *19. S-o K. V. Efremov. *Soumy,* Gorodskaja biblioteko. Ruslando: gub. Kharkov (urba bibliotekisto kaj fotografo-diletanto). *20. S-o Eduardo García. advokato, *Lima,* Peru (il. k.). *21. S-o Carlos Charrier. calle de Zabala 77. *Montevideo.* Uruguay (il. k.). *22. S-o J. Letenneur. *Paris,* bd. Raspail. 204. Francujo (il. k.). *23. S-o Ernest Brançon. *La Garenne-Colombes,* 30 bis. rue de Sartoris. Francujo. Seine (il. k.). *24. S-o Einar Guldoog. *Trondhjem,* 18. III. Norvegujo (il. k.)

Konsulejo de Esperantista Klubo en Praha. Ĉiuj fremdlandaj samideanoj. kiuj deziras informojn pri Bohemujo. turniĝu al konsuloj s-oj: ing. **Jan Hofmann,** Praha-Smíchov, Smetanova ul. 13. Arch. C. **Cyrill Nebuška,** Praha II., Jenštejnská ul. 4. aŭ al redaktoro de tiu ĉi gazeto.

(Žádáme ostatní kluby esperantské v zemích českých o zaslání přesných adres svých konsulů, abychom je mohli na tomto místě uveřejniti.)

Nia literatura konkurso. Aŭtoroj de verkoj premiitaj (vidu lastan n-on de la pasinta jaro (estas: S-o Fr. Vejmelka, Benešov apud Praha (artikolo „Vampiro"), s-o Arch. C. Nebuška. Praha. Jenštejnská ul 4 (artikolo „Tri reĝoj"). Tekstojn por la propaganda flugfolio sendis s-o Fr. Chvatík en Komjáth (Hung.) kaj nekonatulo. La premioj estis jam senditaj al la tri nomitaj sinjoroj

Al niaj abonintoj ni sendas kun tiu ĉi numero kiel aldonon la himnon esperantistan: **La Espero** (poezio de L. L. Zamenhof). En nomo de ĉiuj legantoj ni esprimas koran dankon al niaj estimataj amikoj s-o E. Jelínek. kiu harmoniigis la himnon por kvarvoĉa miksita ĥoro kaj al s-o J. Jeřábek, kiu multobligis ciklostile la muzikajon. (Societoj kaj rondetoj esperantistaj povas peti de s-o J. Jeřábek. instruisto en Praskačka. pli multajn ekzemplerojn, sed oni kompensu la presajn kaj poŝtajn elspezojn.)

PŘEDPLATNÉ NA ROK 1908: 3 KORUNY.

Eldonanto: Ed. Kühnl. — Presejo de K. Pitter, Praha.